

Att utveckla en modell för användning av digitala verktyg inom ramen för logopedprogrammet

Francesca Longoni och Tove Lagerberg

Sahlgrenska Akademin vid Göteborgs Universitet; Institutionen för Neurovetenskap och Fysiologi; Sektionen för Hälsa och Rehabilitering; Enheten för Logopedi

francesca.longoni@neuro.gu.se; tove.lagerberg@neuro.gu.se

Bakgrund och vetenskapligt belägg

Utgångspunkt för det föreliggande projektet var att de befintliga digitala verktygen innebär möjligheter för en betydande pedagogisk utveckling men att detta hindras av kursansvarigas och lärares brist i kunskap och tid för att utveckla en sådan kunskap. *Syftet* med projektet var därför att *utveckla en modell för optimering av användandet av digitala verktyg inom en yrkesutbildning*.

Under HT 2018 har Logopedprogrammet på Göteborg Universitet startat en ny utbildningsplan som medförde en betydande omformning av såväl hela utbildningen som av enskilda kurser. För att uppnå lärandemålen och möta olika lärandestrategier hos studenterna behövs varierade lärandeaktiviteter och examinationsformer, vilket kräver förstärkt användning av digitala verktyg på programmet. Att detta är angeläget styrks av en undersökning om studenters upplevelse av digitala teknologier som visar att studenterna ser klara fördelar (Henderson, Selwyn, & Aston, 2017). Trots vidareutbildning i form av regelbundna pedagogiska workshops om bl.a. digitala verktyg, förblir det emellertid ofta svårt för lärarna att implementera sina nya kunskaper avseende digitala verktyg och fördjupa sig i eller optimera sin användning av digitala resurser.

I en studie om faktorer som påverkar användandet av digitala resurser angav universitetslärare att det vore värdefullt med ett specifikt anpassat stöd utöver det universitetsgemensamma (King & Boyatt, 2014). I en intervjustudie om universitetslärares eget lärande avseende teknologi i utbildning ansåg nästan alla studiedeltagare att ”they learnt in collaboration with colleagues more often than with external parties.” (van der Rijst, Baggen, & Sjoer, 2019). För att främja utvecklingen av nya pedagogiska upplägg med hjälp av digitala verktyg och öka lärarnas kompetens inom digitala resurser för undervisning kan det därför vara angeläget att ha personalresurser som är förankrade i utbildningen och är insatta i digitala verktyg och som stöder lärarlaget vid digitalisering av undervisning. *Frågeställningen* för detta pedagogiska projekt var således huruvida att avsätta tid för en lärare från programmet, som ges möjlighet till kompetensutveckling inom området och därefter bistår lärlagen vid utvecklingen av kurserna, ökar kompetens och användande av digitala verktyg inom utbildningen.

För att besvara frågeställningen skulle en lärare från Programmet få tid avsatt för att arbeta med utvecklingen av kurser i dialog med kursansvariga och övriga lärare i lärarlag för att skapa nya lärandeaktiviteter, läromedel och examinationsuppgifter som utnyttjar digitala verktyg. Tanken var inte att denna lärare enbart skulle framställa det nya materialet utan stödja och handleda lärarlaget med utformning av nya lärandeaktiviteter och examinationsuppgifter och med användandet av digitala verktyg. Således skulle den pedagogiska utvecklingen avseende digitala verktyg ske genom att genomföra förändringarna i lärandeaktiviteter i kollegialt samarbete (van der Rijst, Baggen, & Sjoer, 2019) och genom att använda och bekanta sig med digitala verktyg (jf. Hooper & Rieber, 1995 refererat till i van der Rijst, Baggen, & Sjoer, 2019).

Modellen skulle främst utvecklas i arbetet i två av de nya kurserna (Logopedi IV och Logopedi V) som innehåller lärandemål där färdigheter och värderingsförmåga har stort utrymme och relevans för det framtida yrket. I synnerhet hade projektet som mål utvecklingen av pedagogiska upplägg som tar till vara digitala verktyg, främst Canvas och DISA (Digital

Salstentamen). Genom att i första skedet arbeta med två av programmets större kurser skulle majoriteten av utbildningens lärare nås. Således skulle kunskap och färdigheter avseende DISA och Canvas kunna spridas till övriga moment i logopedprogrammet.

Fokuseringen på Canvas motiverades av en studie om studenternas självupplevelse av digitala teknologier (Henderson, Selwyn, & Aston, 2017), vilken styrker vikten av bl.a. lärplattformen för organisationen av studierna. Då de nya kurserna på Logopedprogrammet är omfattande och består av flera delmoment där olika lärare medverkar, är en tydlig kursorganisation i den nyss införda lärplattformen CANVAS väsentligt. Utöver att forma en tydlig struktur i CANVAS för kurserna Logopedi IV och Logopedi V, skulle nya och varierade lärandeaktiviteter framställas samt varierade examinationsformer med inslag av inte bara summativ utan också formativ bedömning, genom exempelvis utökad individuell återkoppling, som anses väsentlig för studentens utveckling (Taras, 2005). Vidare skulle salstentor ändras till DISA, som möjliggör flera olika och ffa. mer varierade typer av uppgifter än traditionella saltstentor.

Digitalisering, genomförande

En lärare på programmet fick tid avsatt för att genomföra projektet. För att främja den pedagogiska utvecklingen avseende digitala verktyg på så sätt att detta skulle ske kollegialt skapades en *Kurs i lärplattformen Canvas* (ett slags gemensam Testkurs) för lärare på Programmet för att tillsammans kunna testa och träna på att använda funktioner i Canvas och utveckla nya lärandeaktiviteter samt examinationer, främst för de nya kurserna Logopedi IV och Logopedi V. Genom testkursen hade lärarna möjligheten inta olika roller (student/lärare) och prova uppgifter, upplägg och strukturer i Canvas. Tanken var att lärarna på det sättet skulle uppnå en större trygghet i användning av Canvas, innan det blir aktuellt att använda lärplattformen under sina kurser och att det skulle uppstå dialog och utbyte av erfarenhet och kunskap kring digitala verktyg mellan kollegor. Denna gemensamma Testkurs på Canvas utnyttjades främst under *pedagogiska Workshops* som organiserades på Programmet (två stycken under VT 2020, en i början av HT 2020) men också under *handledningstillfällen* med enstaka lärare eller mindre grupper av lärare. Utöver dessa tillfällen kunde testkursen nyttjas självständigt av lärarna för att träna själva i mindre konstellationer utan handledning. De tre pedagogiska Workshops om Canvas syftade till att prova på och göra praktiska övningar tillsammans med lärarylaget samt att diskutera kursutveckling och användandet av lärplattformen. Vidare var de ett viktigt forum för att prova och diskutera olika strukturer i Canvas för att komma fram till en enhetlig struktur på lärplattformen för kurserna på Logopedprogrammet.

Under höstterminen 2019 provades användningen av digital salstentamen (DISA) i en 6-hp-kurs på Termin 3. Kursvärderingen visade att 21 av 24 studenter uppskattade att skriva salstentamen digitalt. Lärarna i kursen och kursadministratörerna fick tillika väldigt positiva erfarenheter som framfördes vidare till övriga lärare på Programmet. Under vårterminen och höstterminen 2020 infördes DISA istället för traditionella salstentor i ytterligare kurser, vilket blev ännu mer angeläget i samband med covid-19-pandemin. För att stödja övergången till DISA och den pedagogiska utvecklingen organiserades *handledning* med enskilda kollegor eller i mindre grupper. Under handledningstillfällen diskuterades olika möjliga uppgifter och kollegorna hjälptes åt med utformningen av deras (första) DISA-tentamen.

Projektets utvärdering inkluderade såväl lärarnas som studenternas perspektiv. Utvärdering med lärarna genomfördes genom en enkät tidigt under vårterminen och i mitten av höstterminen. Enkäterna genomfördes m h a Microsoft FORMS och besvarades anonymt. De skickades till 19 lärare på Programmet. Enkäterna innehåll öppna såväl öppna frågor som skattningsfrågor. Utvärdering med studenterna gjordes m h a ett frågeformulär (Microsoft Forms) till alla studenter på utbildningen (ca. 100 studenter) under vårterminen och ett samtal med kursrepresentanter från alla årskurser i mitten av höstterminen. Ett samtal med kursrepresentanterna föredrogs då enkäten

under vårterminen besvarades av endast tre studenter. Som underlag till samtalet hade en kursrepresentant på eget initiativ faktiskt skickat ut våra enkätfrågor i form av en digital enkät som besvarades av ett trettiotal studenter och vars resultat ställdes oss till förfogande.

Resultat och lärdomar

Kursansvariga och andra lärare främst (men inte bara) från kurserna Logopedi IV och V deltog aktivt i samtliga Workshops. Den gemensamma testkursen i Canvas och workshopparna blev ett viktigt forum för att prova olika uppgifter och funktioner samt för att testa och diskutera olika strukturen i Canvas för att komma fram till en (mer) enhetlig struktur på lärplattformen för kurserna på Logopedprogrammet. Uppgifter och verktyg som provades i Canvas var exempelvis hemtentor med bedömning m h a matriser, gruppdiskussioner, inlämning med kamratgranskning. Det sattes igång samarbeten kring kursutveckling och användandet av digitala verktyg samt utbyte av erfarenhet och kunskap mellan kollegor. Avseende DISA var det positivt att flera kurser successivt införde digitala salstentamen då fler och fler kollegor kunde komma i kontakt med DISA även om enbart som bedömare. Detta inspirerade lärarna som nu också överväger införa digital salstentamen i deras kurser.

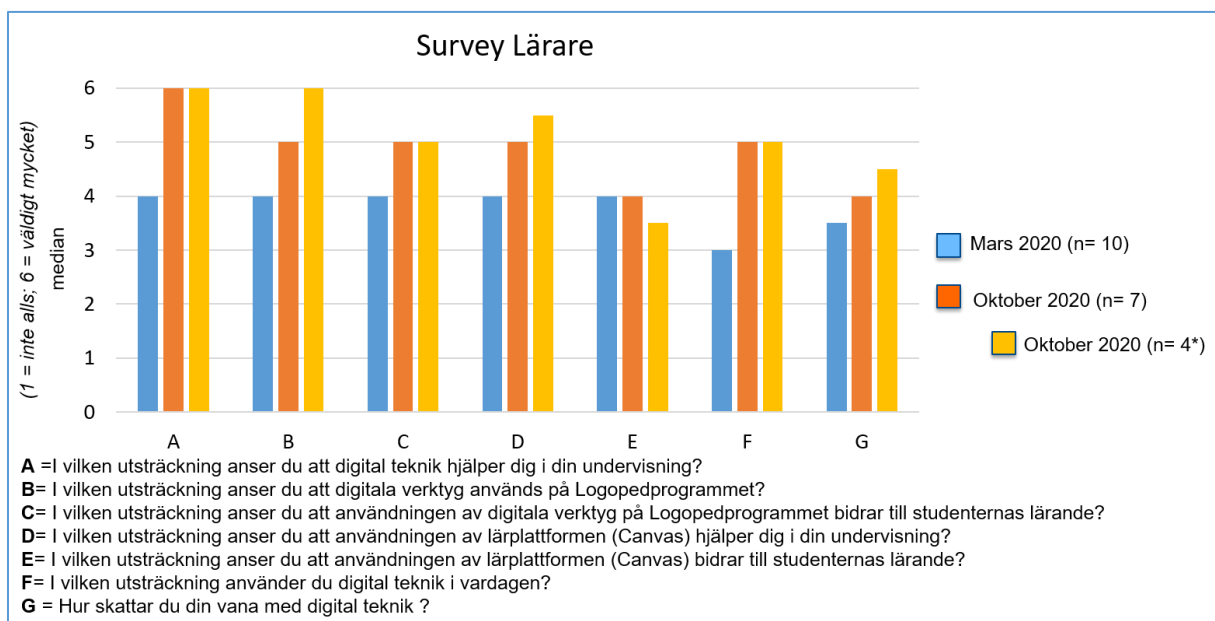

Bild 1: Lärarnas skattning (median) av användning och betydelse av den digitala tekniken i deras undervisning i mars 2020 (ljus blå stapel) och oktober 2020 (orange stapel; de gula staplarna representerar en undergrupp av fyra lärare som deltog även vid den första undersökningen).

Den första lärar-enkäten i mars 2020 besvarades av 10 lärare, uppföljningsenkäten av sju lärare varav fyra kryssade att de även hade besvarat den första enkäten. Det påvisades en ökad skattning av i vilken utsträckning lärarna anser att

- digital teknik och i synnerhet Canvas hjälper dem i sin undervisning
- digitala verktyg används på logopedprogrammet
- digitala verktyg bidrar till studenternas lärande
- de använder digital tekniken i vardagen samt

Dock förblev skattningen om i vilken utsträckning lärarna anser att användning av Canvas bidrar till studenternas lärande oförändrad (se bil 1). I mars tyckte fem lärare att det används lagom mycket, fyra lärare att det användes för lite digital teknik på Logopedprogrammet. I oktober tyckte all sju respondenter att det används lagom mycket digital teknik på Programmet (se bild 2).

Bild 2: Antal lärare som upplever att det används lagom mycket/för lite eller för mycket digital teknik på Logopedprogrammen.

I samtalet med kursrepresentanterna (år 1-4) redovisade en kursrepresentant resultat från den digitala enkät, som besvarades av 35 studenter. De flesta studenter (68.9%) tyckte att det används lagom mycket digitala instrument på programmet, drygt en fjärde del (28.6%) att det används för mycket digital teknik på programmet. Överlag fungerar det bra med nyttjande av digital teknik på programmet, dock upplevs det fortfarande som jobbigt att olika lärare hanterar moduler och Canvas på olika sätt samt att alla lärare inte behärskar Zoom. Det framkom även att studenterna inte vill ha digital undervisning om man inte måste (som i nuläget pga. pandemin). I början hade studenter oro inför att skriva digitala salstentamen pga. eventuellt strul med tekniken men efter den första positiva erfarenheten uppskattades DISA.

Att avsätta tid för en lärare från programmet som bistår läraryrket vid utveckling av kurserna och driver kompetensutveckling avseende digitalisering av undervisning verkar ha bidragit till ökat användande av digitala verktyg och till ökad kompetens. Emellertid kan den rådande covid-19 pandemin ha påverkat resultat av detta projekt med tanke på att lärarna tvingades att snabbt ställa om till distansundervisning och utöka nyttjandet av digitala verktyg. Å andra sidan har detta pedagogiska projekt inneburit en styrka i övergången till distansundervisning. Således är det omöjligt att urskilja effekten från insatsen och effekten av pandemin på ökad digitalisering på Logopedprogrammet och följaktligen är svårt att dra säkra slutsatser.

Litteratur

- Henderson, M., Selwyn, N., & Aston, R. et al. (2017). What works and why? Student perceptions of 'useful' digital technology in university teaching and learning. *Studies in higher education*, 42, 1567-1579. DOI: 10.1080/03075079.2015.1007946
- King, E., & Boyatt, R. (2014). Exploring factors that influence adoption of e-learning within higher education. *British Journal of Educational Technology*, 46, 1272-1280.
- Taras, M. (2005). Assessment – Summative and Formative – Some Theoretical Reflections. *British Journal of Educational Studies* 53(4), 466-478. DOI: 10.1111/j.1467-8527.2005.00307.x
- Van der Rijst, R., Baggen, Y., & Sjoer, E. (2019). University teachers' learning paths during technological innovation in education. *International Journal for Academic Development*, 24, 7-20. DOI: 10.1080/1360144X.2018.1500916

Tack

Vi vill tacka Tove Ekelund för stöd med genomförandet av enkäten hos studenterna på Logopedprogrammet.

